

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Precej se spominajte ob toči in drugih uimah nove postave o odpisavanji davka!

Kolikokrat se zgodi, da dobimo novo postavo, o kateri pa po več let ničesar ne zvedo občinski predstojniki, še manj pa posamezniki. Vsled tega trpi marsikdo veliko škodo, bodisi da zamudi kak obrok, katerega veleva postava, ali pa pride v kazen, ne da bi vedel kako.

Izmed takih postav, katere so kmetovalcem, če jih poznajo, na veliko korist, nova je postava o odpisovanji davka ob vremenskih uimah ali nezgodah. Ta postava je 6. julija dobila najviše potrjenje, bila je razglašena v uradnem dunajskem listu, torej je uže pravoveljavna.

Postava, za katero gotovo pride tudi zvršilna naredba, je preobširna, da bi jo razglasili v našem listu. Omenjamo le, da veli te postave prvi paragraf, da se mora odpisati davek, kadar so toča, voda ali ogenj uničili pridelke, in da se to zgodi ob gotovih razmerah na prošnjo do vis. c. kr. finančnega ministerstva tudi tedaj, ako je pridelek uničen vsled slane, suše, deževja, mrčesa, miši, strupene rose na vinski trti in vsled grozdne gnjilobe.

Ako se oziramo na to, da so poročila o škodi po toči zelo mnogobrojna, in da se vse take in enake škode utegnejo v prav kratkem času zopet ponavljati, potem je kmetovalcu dolžnost, da se pouči o vsem, kar mu more koristiti ob taki nesreči. Po škodi mora kmetovalec precej naznaniti svoje zahteve. Navadno je prizadetih več posestnikov, cele občine ali pokrajine, zato je dobro skupno in enotno postopanje.

Ob vsaki škodi narédi v osmih dneh, še bolje pa je, če poprej, naznanilo o škodi do pristojnega okrajnega glavarstva ali lokalne davčne komisije. Ako pozneje naznaniš, zapade ti pravica do odškodovanja. Pri pismenih naznanilih ne štejejo prejemnega dneva. Ako je prizadetih več posestnikov, potem morejo naznaniti škodo skupno po zastopniku, kateri pa mora imeti pooblastilo od vseh v ta namen. Tega pooblastila ni kolekovati. Pa tudi občinski predstojnik lahko

naredi naznanilo in sicer brez pooblastila, ker njega itako smatrajo za občinskega zastopnika.

Toliko na znanje bralcem tega lista o tej novi postavi.

Kadar je naznanilo uže odposlano, potem vrši nadaljnje obravnave dotična gosposka, kakor to postava veleva. Važno je, da naznanite vsako škodo ob pravem času in na prav način. Samo ob sebi se ume, da naj se razumni in pametni kmetovalci izkušajo postave okoristiti kolikor mogoče, ker postava je narejena na korist kmetovalcu, ne pa na korist davčnega urada.

„Der Praktische Landwirth“. — „Kmet.“

Revščina, nedelavnost, nesložnost.

Že večkrat smo v našem listu govorili o revščini in družih raznih nadlogah, ki tarejo našo Dolenjsko. Vzroki uboštvu so znani našim čitateljem. Kako bi se pa dalo opomoči? Po letu naši ljudje že delajo in si služijo kruh in obleko. Ali po zimi le malo ali nič ne delajo, in počivajo toliko mesecev, kolikor časa sneg leži — ker nimajo opravila. Nikamor takrat ne gre naš človek, nič ne zasluži, jé pa vendar le. Kmet in njegova družina bi morala tudi po zimi služiti; nekateri sicer popravljajo gospodarsko orodje po zimi, a marsikateri ne stori tega; če si ga kupiti ne more, pa svoje sosedo nadleguje, da mu posodijo, kedar ga potrebuje. Vsakdo lahko vidi, kako potreba bi bilo, da bi se vpeljala v naše vasi kakošna domača obrtnija, s katero bi se ljudje po zimi pečali. — Koliko na priliko si zaslužijo naši Gorenjci okoli Mengeša, Kamnika itd. s pletenjem slamninkov. Pri nas tega nimamo! Večkrat si ljudje tudi sami s tem škodo delajo, da se prepirajo in tožijo. Vse to je treba pre narediti, drugače ne bomo dobili boljših časov.

Slabi časi so pa tudi drugod po Slovenskem. Tako n. pr. beremo v goriški „Soči“ o vzrokih siromaštva sledeče resnične besede:

Dandanes ni več življenje tako priprosto in jednostavno, da bi katero ljudstvo izhajalo edino le s tem, kar samo prideluje; skoro v vsaki gorski in ravninski vasi poznajo potrebe, ki so bile nekđaj

neznane. Kar so nekdanj ženice le skrivši in pri zaprtih vratih pražile in tolkle, to zdaj o belem dnevu smodijo in meljejo pred hišo, koder hodijo ljudje naprej in nazaj. Tudi obleka ni več podobna nekdanji; rujava volnena suknja, ki se je podedovala od rodu do rodu; široki klobuk, ki je branil v obraz solncu in dežu; mezlanaste hlače in krilo, ki so varovale mraza in vsake nezgode; platnene srajce, ki so trpele večno, so popolno izginile, ali pa se le malo kje nahajajo. Nastopilo je blago iz tovarne, ki je lepše in cenejše od domačega, zato pa tudi slabše; in domača obrtnija v nekaterih strokah je popolnoma nehala, v drugih pa hira. — Za novo hrano in novo obleko treba je veliko denara. Tabak in žganje tudi zahtevata velik davek, morda še večji nego cesarska davkarija za državo in za mnogovrstne deželne, okrajne in občinske naklade. Vse to je treba plačevati v gotovini, a kje vzeti potrebni denar?

Ali ga mar dobimo iz prodanih pridelkov? Kupčija dá nam novce, vtegne kdo reči. Ali kako gre z našo kupčijo? Tako, da Bogu se smili. Če smo bili tako srečni, da smo dobili srednjo letino, ni ti mogoče spraviti v denar ni živine, ni vina, ni sadja, ni žita, nobene stvarice skoro. Vse, kar daš, oddaš pol na zgubo, z iztrženim denarom moreš komaj stroške pokriti; za davek, za obresti, za vsak nenavadni dogodek v hiši moraš iti na posodo po denar ter obtežiti svoje posestvo, katero že tako komaj diha pod težkimi bremenii, ki slonijo na njem. Sredni pridelki, a niti ti ne gredo po pošteni ceni; nekaj obrtnih izdelkov, a niti tem ne dobiš odprte poti v inozemstvo in cene, ki bi te odškodovala za tvoj trud. Kaj začeti, kaj početi, da se ne obnemore popolnoma?

V prvi vrsti treba nam je naše potrebe skrciti, kolikor se dá; v tem oziru je boljši nazaj kakor naprej. Potem moramo krščansko živeti, da ne bomo nevredni božjih darov, ki prihajajo iz zemlje in izpod neba. Dalje si moramo um bistrirati, da bomo znali kmetovati v raznih strokah tako, kakor zahteva današnja veda, skušnija in napredek v kmetijstvu. Male obrtnije, ki je kmetu pomoč in vedrilo, ko na polji nima dela, ne smemo zanemarjati. Slednjič moramo prositi može, ki to umejo, naj odprejo med svet pot našim zemeljskim pridelkom in obrtnim izdelkom, da ne bomo siljeni prodajati vsega pod ceno.

Nekoliko o naših rokodelcih.

Dostikrat se sliši med nami da naš rokodelski stan propada in da je povsod dosti rokodelcev, ki so se svojega rokodelstva postavni čas učili, a ga le ne znajo dobro opravljati.

Dandanes, ko se pri vsakem koščku kruha nahaja že preveč ljudi, kateri bi ga radi zaslužili,

zdi se nam posebno potrebno, da se svojega dela popolnoma naučimo, ne pa samo površno, ker sicer moramo za drugimi zaostajati. Rokodelec naj se pridno poprime svojega dela, ker le to ga more vzdrževati celo življenje. Gotova je resnica, da si dandanes rokodelec lahko mnogo prisluži, ker se ne dela vsaka stvar pri hiši kakor se je nekdanj. Tako nam dostikrat primanjkuje dobrih kovačev, mizarjev, tesarjev, sedlarjev itd.; nahajajo se seveda sem ter tja, toda treba je dobro premisliti, se jim li sme zaupati kako težje delo ali ne? Ako je rokodelec na dobrem glasu, dobi tudi dosti dela, da se lahko preživi, tudi če ima družino, ako pa ljudje nimajo zaupanja vanj, si je večinoma sam kriv svoje nesreče — ker ne zna delati. — Razločevati nam je pa med rokodelci na kmetih in rokodelci v mestih. Mej prvimi vidimo pri nas do sedaj skoro same mojstre, ki so se komaj izučili (največkrat pri svojih stariših), pa že začenjajo na svojo roko delati, ali pa so pri ravno tistem mojstru delali kot pomagači par let in postali so samostojni. V take delavce ne bomo imeli preveč zaupanja, kajti marsikako delo se dobi kateremu niso kos, in delo je slabo dovršeno. Rokodelec, ki se je izučil na kmetih, moral bi poskusiti delati tudi po mestih in daljnih krajih, da bi se dobro priučil svojemu delu. Kdor ne pride čez prag domače vasi, ta tudi mnogo del opravljati ne more, ker se jih ni učil.

Drugače pa je z rokodelci po mestih. Tukaj nahajamo primeroma malo mojstrov a dosti pomagačev; tukaj je tudi dosti različnega dela, da se vsakdo lahko nauči opravljati tudi taka dela, katerih doma niti poznal ni. Po mestih je toraj prava izobraževalna šola za rokodelce, kamor naj bi se vsak za dalje časa podal, predno prične delati na svojo roko.

Toda po mestih se ne izobražujejo rokodelci le v svojem vsakdanjem delu, ampak tudi duševno se zanje skrbi. Skoro vsako večjih, pa tudi manjših mest ima svojo hišo, kjer se ob prostem času zbirajo rokodelci, ter se mnogo za življenje koristnih rečij naučé, česar jim doma primanjkuje in zato radi, posebno ob nedeljah, zapravljajo težko prisluženi denar. Kolike vrednosti so taka izobraževališča, lahko vsak sam presodi. Ko so rokodelci začeli obiskovati te hiše katoliške družbe, prenehalo je ono pijančevanje in ponočevanje, katero je dostikrat imelo slabe nasledke za dušo in telo. Marsikdo, ki je poprej ves svoj težko zasluženi denar v nedeljo zapravil, sebe in svojo družino v nesrečo pahnil, obiskuje sedaj z veseljem te prekornostne naprave, ter hvalo daje onim, kateri so k temu pripomogli.

Eno pa imamo še posebno opomniti glede naših rokodelcev, in to je: drži se svojega rokodelstva! Mnogo mladih ljudi nahaja se dandanes,

katerim se njihovo rokodelstvo nikakor ne ljubi opravljati, češ, to je predolgočasno za me, rajši bi bil vse drugo, kakor to, itd. Takih se dosti dobi posebno na kmetih. Zato pa hodijo po leti na polje delat, kosit, mlatit in druga taka dela opravljat. Pri tem pa zanemarjajo svoje rokodelstvo, katero edino jim more pomagati tudi na stare dni. Taki naj pomislijo, da ljudje dninarja jemljejo le toliko časa v delo, dokler je more dobro opravljati, kadar pa je že prestar, ne zmeni se nihče več zanj. Sedaj bi bilo rokodelstvo dobro ker bi se bolj zlahka kruh služil, toda kako zopet začeti, ker je vse pozabil?!

Tudi jih je mnogo, kateri se na ta način po mestih zgube. Namesti da bi se držali svojega rokodelstva, gredo rajše k železnici, v tovarne in druge take kraje v službo, kjer je res boljša plača. Tam se navadijo boljše živeti in denarja jim za stare dni prav nič ne ostaja. Ko so jim pa oslabele moči, morajo službo popustiti ter iti za drugim kruhom. Tudi tem bi rokodelstvo pomagalo; toda davno so ga že pozabili. Pri železnicah in tovarnah naj bodo drugi delavci, ki so od mladih nog vajeni težkim delom in tudi vedo denar prav obračati, rokodelec pa ostani pri svojem delu, katerega si se naučil, pridnim rokam nikoli kruha ne zmanjka. — Sedaj so postave seveda drugačne, ki v marsikaterem obziru čuvajo rokodelca, da se drži svojega posla; ali vendar se tudi tacihi dosti nahaja, ki se le takrat na postavo ozirajo, kadar jim preti s to ali ono kaznijo; v marsikaterih slučajih pa je tudi postava neizvedljiva.

Ako hočeš biti dober rokodelec, drži se svojega stanu natanko in vestno, pa ne bo nikoli potreba trkala na tvoja vrata, in zadovoljen se boš oziral v starosti na dobro opravljene dolžnosti mladih let.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Volitve v deželni zbor kranjski bodo po leti enkrat.

Vojaški nabor za to leto se bode vršil meseca maja, ker je potrjena nova vojaška postava. Dunajski državni zbor se je moral o njej še enkrat posvetovati, ker jo je bil ogrski zbor nekoliko predrugučil.

Državni zbor je prenehal 12. aprila in se prične zopet 26. aprila; kaj počasi deluje, ker se veliko poslancev za besedo oglašajo. Pri davkih se je bil zopet oglasil dolenski poslanec g. Pfeifer, ki je poudarjal, da je predrago opominjevanje zaostalih davkov, in priporočal, da bi se davki spomladanski čas ne pobirali, ker takrat ima kmet veliko stroškov z obdelovanjem grantov.

Čehi zopet podajajo spravljivo roke svojim nemškimi rojakom, da bi ti zopet prišli v deželni zbor.

Kaj je novega po širokem svetu?

Nemci so imeli veliko nesrečo s svojimi vojnimi ladjami v daljnem morji; vihar jim je štiri razbil, mnogo vrlih mornarjev je pokopanih bilo v hladnem morji. Škoda je grozno velika.

Francozom je glasoviti general **Bulanžé** ušel v Belgijo, ker se je bil zbal, da ga bodo zovoljo njegovega rogovilenja priprli in obsodili. Francozi bi radi zdaj mir imeli pred njim in njegovimi privrženci, ko bodo otvorili veliko razstavo; pa bode skoraj gotovo vse le malo pomagalo: tamo tli — in gotovo bomo kmalo videli plamen.

Srbi so začeli v vsem večjo varčnost kazati, od kar nimajo na čelu več kralja Milana, ki je na svojem potovanju obiskal sultana v Carigradu.

Rumuni iščejo zopet nove ministre.

Kralj Janez v Abisiniji sredi vshodne Afrike je umrl. Italijanom, katere je prav pisano gledal v Masavi na meji njegovega kraljestva — je vsaj za nekaj časa nekoliko odleglo.

Piše se nam:

Iz Krškega. — (Kmetijska podružnica. — Učiteljsko društvo.) 3. aprila zborovala je naša kmetijska podružnica, a došlo je malo društvenikov, skoro edino le učitelji in duhovniki. Predsednik g. dr. Strbenec je poročal o došlih dopisih glavnega odbora in nekaterih kupčijskih hiš. Glavni odbor kmetijske družbe priporoča podružnici živahnejše delovanje in želi izvedeti, na kateri način, da bi drevesa iz društvene drevesnice udom pošiljala. Sklene se, da se naj vsi udje, kateri dobé 5 dreves o svojem času iz Ljubljane (ako plačajo 2 gld. na leto), oglasijo pri podružničnemu predsedniku, ki jih bode skupno naročil. V ostalem pa naj ostane gledé vporabe dohodkov podružnice pri starem. S kupčijskimi hišami, ki ponujajo kmetijsko orodje, ne more se stopiti v zvezo. — Pri nadaljnem razgovoru je prišla na vrsto trtna uš in ameriška trta. Izrekla se je želja, da bi se dobile že cepljene in zopet vkoreninjene trte na prodaj v Kostanjevici. Take trte bi premožni vinogradniki radi kupovali, kajti cepiti jih ljudje ne znajo, nekateri pa časa nimajo. — Kupčiji in kmetu je na škodo, da so zovoljo kužne bolezni vsi sejmi zaprti. Podružnica naj bi se potegnila za to, da se zopet odpró. — Kot zastopnik pri občnem zboru glavne družbe je bil izvoljen g. dr. Strbenec, za slučaj njegove neudeležbe še g. vikar Knava.

4. aprila je zborovalo v Krškem „pedagoško društvo“, pri katerem je bilo še dokaj ude-

ležbe. Društveni predsednik g. G a b e r š e k spominjal se je najprvo smrti cesarjeviča Rudolfa in zaklical trikratni „živio“ presvitlemu cesarju in potem je razložil stanje društva, ki je še dokaj ugodno, in povedal, da namerava društvo tudi za l. 1889 izdati „pedagogiški letnik“, za katerega je že dokaj primernih in zanimivih spisov nabranih. G. Romih je govoril prav dobro o realijah v ljudski šoli, zlasti o fiziki ter priporočal zbirke dobrih aparatov fizikalnih od profesorja dr. Hovdeka v Pragi, ki bode izdal cenik svojih izdelkov tudi v slovenskem jeziku. Nekaj aparatov je poslal na ogled tudi v razstavo „pedagogiškega društva“ v Krškem. Pogovarjali so se gg. učitelji še o družih šolskih zadevah. Iz vseh pogovorov je bilo posneti, da so učitelji tega društva vneti za pravi blagor slovenskega šolstva in slovenskega naroda, kakor vsi slovenski učitelji brez izjeme. Slovenskim učiteljem služi za vzor ranjki škof Slomšek; kakor je bil on za svetinje slovenskega naroda vnet, tako so tudi zavzeti za vse dobro pravi slovenski učitelji: oni čislajo — vero in slovenski jezik, hvalijo pa tudi vse one naredbe v šolskih postavah, po katerih moremo tudi Slovenci napredovati v omiki. — Šolski domoljub Gorjup je bil imenovan častnim udom. — Društvo se je tudi pogovarjalo o izboljšanju gmotnega stanja učiteljev in o podpori, ki naj bi se naklonila društvu iz deželnega zbora, ter o tem, kako zagovarjati šolo in učiteljstvo. — Pri prvem in drugem zboru so se nekateri gospodje spominjali naših deželnih in državnih poslancev s pohvalnimi besedami, zlasti gg. Šuklje-ja in Pfeiferja; pri drugem (učiteljskem) zboru se je še poudarjalo, da bi učitelji na to delali, da se v deželni zbor volijo le šoli prijazni domoljubi.

Iz Šent-Jerneja. — Poštenje je najboljšje premoženje, sem si mislil v pretečenih dnevih, ko so se razne reči čule pri nas. Srečen je kraj, fara in dežela, kjer bivajo pošteni, pravični, bogaboječi ljudje itd. — Žalibog, da ni povsod vse tako, kakor se želi in bi imelo biti. Mnogokrat se sliši v temu in drugem kraju, da so nepoštenoviči, tatovi odnesli in ukrali kakšno obleko, ali po vrteh in vinogradih sādje, na polji pa poljske pridelke vsake vrste. Čuje se tudi, da katera skrbna gospodinja pogreša, kokoši, race, gosi, purane, da celo prešiče in še suho meso in špeh. — V noči od 5. na 6. aprila t. l. so tudi pri nas, prav v bližini farne cerkve nekemu človeku odnesli tatovi iz kuhinje vso slanino, ki se je še sušila, med tem časom, ko so vsi domači v hiši sv. rožnivenec molili. — Drugo jutro se je takoj pri gosp. županu oglasilo dejanje s prošnjo, da ta naznani gg. žandarmom v Kostanjevici. Prišli so še tisti popoldne sem, ter takoj začeli pri sumljivih ljudeh v bližnjih vaseh preiskovati in po-

vpraševati po ukradenih rečeh. Vso čast in hvalo gg. orožnikom in spremstvu! Kmalu so prišli na sled, in so še tisti večer tri osebe vklenili in odpeljali v zapor; drugi dan pa še tri sumljive, da se bodo spovedali svojega nečastnega dejanja. Premišljevali bodo lahko v zaporu čez velikonočne praznike, kako se onim ljudem godi, kateri na tako nečasten način želé dobro živeti. Čuti in podpirati je toraj treba predstojnike v tako težkem boju proti razširjajoči nepoštenosti, in breznravnosti sedanjega časa. Posebno Vi gospodarji in gospodinje, očetje in matere ste prošeni, pomagajte s svojimi ljubezni-polnimi nauki, prošnjami in solzami pri domačih ljudeh in ljubih otrocih, da bodo zvesti in pošteni. Materi je izročeno najdražje, kar človek premore: omika, požlahtnjenje srca in poštenje. Tudi do drugih predstojnikov se je treba z resno prošnjo obrniti, na Vas počiva vse upanje. Mladine je prihodnost, mladina pa je v Vaših izobraževalnih rokah. Nebeški Oče je starišem, učiteljem in predstojnikom izročil in zaupal najplemenitejše vinske trte iz vinograda svojega. Oh bodite očetje mladine kot učitelji, pa tudi njene matere kot izgojiteljice. In če tudi sejemo s solzami, želi bomo radostni. Oni, ki mnoge k pravičnosti, poštenosti, nehlinjeni pobožnosti, snažnosti, redu, vljudnosti, pobožnosti, prizanesljivosti, miroljubnosti, delavnosti itd. napeljujejo, svetili se bodo, kakor zvezde na večno. Če so pa stariši sami nepošteni, kakor je bilo pri teh videti, ki so jih vklenili in zapor odpeljali, za Boga milega, kako bodo svoje otročiče, ki jih imajo vsi v obilnem številu, lepe lastnosti in čednosti vadili. Bog jih spreobrni v zaporu!

J. S.

Iz Št. Janža. — Pred kratkim zapustili so nas prečastiti gosp. kaplan Jakob Porenta, in se preselili na svojo novo faro Leskovec. Pač žaluje cela naša fara, ter ne more pozabiti tako blagega, ponižnega in ljubezni polnega njihovega značaja. Kako vneti so bili za blagor svojih faranov, bodi si v cerkvi ali zunaj cerkve. V cerkvi navduševali so jih in napeljevali jako jako ginljivo k pobožnemu življenju. Zunaj cerkve pa nas Slovence tudi niso pozabili. Veliko so darovali v prid Slovincem, kot n. pr. za hišo rokodelskih pomočnikov v Rudolfovem.

S kratka mi Št. Janci pogrešali jih bomo mnogo let, ter jim iz dna srca zakličemo v slovo: „Bog jih ohrani še veliko let!“

Domače vesti.

(Premembe pri č. duhovščini.) Preč. g. Ig. Vrančič je dobil faro Kolovrat, preč. g. Šašelj faro v Adlešičah.

(Imenovanje.) Gosp. Fran Sešek, c. kr. davkar v Krškem, imenovan je glavnim davčnim preglednikom v Novem Mestu. Omenjeni gospod je vrl uradnik in domoljub.

(Zdravnikom) so po novi postavi odločeni sledeči kraji, in sicer na Dolenjskem: Kočevje, Kočevska Reka, Velike Lašče, Ribnica, Krško, Kostanjevica, Raka, Mokronog, Šmarje, Litija, Zatičina, Novo Mesto, Žužemberk, Trebnje, Metlika in Črnomelj.

(Kmetijska podružnica) v Radečah je volila zopet predsednikom gosp. grajščaka viteza Gutmannsthala.

(Razpis podpore starim kranjskim čebelarjem). Podpisani odbor ukrenil je v seji svoji dne 31. marca t. l., z namenom, da vzbuja veselje do čebelarstva in da ob enem pospešuje to stroko kmetijstva, podpirati stare kranjske čebelarje, ki so prišli brez lastne krivde ob vse svoje čebele. Na podlagi tega ukrepa javlja podpisani odbor, da bode dal tistim kranjskim čebelarjem v prvi polovici meseca maja po 2 in 3 panjev čebel, ki v svoji prošnji na podpisani odbor dokažejo, 1. da čebelarijo neprestano uže najmanj 20 let, 2. da so brez lastne krivde prišli ob vse svoje čebele in 3. da niso v stanu si iz svojega premoženja drugih čebel kupiti. Vsebina teh prošenj, katere ni kolekovati, mora biti potrjena od g. župnika prosilčeve fare in od dotičnega županstva. Ob veliki množici prosilcev si pridrži glavni odbor pravico izbrati najpotrebnejše. Prošnje je uložiti najkasneje do 27. aprila t. l. pri podpisnem odboru v Ljubljani.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Javna bolnišnica) za Dolenjsko. Županstvo v Novem Mestu je vložilo prošnjo, da naj bi se napravila v Novem Mestu javna bolnišnica za Dolenjsko, katere potreba je uže zdavnaj dokazana, posebno pa zdaj, ko osepnice tako hudo razsajajo po dolenjskem. Mesto ima za nakup ali zgradbo potrebnega poslopja že glavnicu v znesku 11.400 gld., katera je pripravljena v ta namen. Ker je prošnja popolnoma opravičena, in ker bi potem dežela prihranila stroške za Dolenjce, ki se zdaj hodijo zdraviti v javne bolnice na Štajersko in Hrvatsko, upamo, da se bode deželni odbor, oziroma bodoči deželni odbor oziral na to prošnjo ter jo ugodno rešil.

(„Dolenjski Sokol“) bode obhajal s sodelovanjem „dolenjskega pevskega društva“ dne 9. in 10. junija t. l. (binkoštno nedeljo in ponedeljeljek) blagoslovljenje društvene zastave. S to slovesnostjo sklenjeno bo tudi odkritje ploče na domu F. Metelka, slovenskega velikega umnika, (na Vrhju blizu Škocijana), v spomin stoletnice njegovega rojstva. — Obširneje poročamo ob svojem času.

(Vodstvo fužine na Dvoru) nam sporoča, naj nikakor ne verjamemo, ako bi se od koderkoli sporočilo, da se misli v tamošnji fužini delo ustaviti. Le v plavžu se nekaj časa ne bo več topila ruda; to pa zato, ker imajo neizrečeno veliko železnine (Roheisen) nakopičene. Vse drugo bode ostalo pri starem, in fabrika bode kakor doslej, da še bolje, lahko postregla vsacemu, ki bode pri njej kaj naročil. — Nekaj delavcev, ki so bili pri plavžu, bode pač odpušenih; toda je uže preskrbljeno za nje, kajti po posredovanji visoke vlade smemo trdno pričakovati, da bodo dobili delo pri bližnjih rudarskih tovarnah na Kranjskem, ako bodo le hoteli.

(Cerkvena umetnost). G. Jarc trgovec iz Rudolfovega je izdelal za faro Št. Janžko prelepo kazulo (mašen plašč) in jo ima na občno željo izpostavljeno do velike srede v svoji prodajalnici. Na to delo, ki je jako okusno, natanjčno in liturgičnim zahtevam primerno, opozorimo zlasti preč. duhovščino.

(Število vojaških novincev) za leto 1889 je določeno na 60.389 mōž za stoječo armado in mornarico, in 10.000 mōž za deželno brambo, poleg tirolskih novincev za deželno brambo in nadomestne rezerve.

(Iz računa Vrhniške kmetske posojilnice) razvidimo, da jako dobro deluje. Prometa je imela v pretečenem letu 140.433 gl.; čistega dobikka 1722 gld., 1276 gld. pa pripiše rezervnemu zakladu, ki sedaj znaša 9278 gld.

(Za II. letno zasedanje porotnih razprav v Rudolfovem), ki se pričnō 29. aprila t. l., izžrebani so nasledni gg. glavni porotniki: Govanec Karl, pos. iz Metlike; Poterbuješ Josip, pos. iz Tihaboja; Murn Janez, pos. iz Gradaca; Stonič Matej, pos. iz Črnomlja; Kastelic Anton, pos. iz Sada; Majzelj Ant. ml., pos. in krčmar iz St. Jerneja; Peršina Janez, pos. iz Toplic; Puhek Janez, trgov. iz Črnomlja; Skočir Franc, pos. iz Krtine; Ivec Jakob, pos. iz Gor. Pake; Jutraš Friderik, pos. iz Gor. Ponikev; Plesec Martin, pos. iz Radovice; Smuk Janez, pos. iz Ribnika; Miklič Ignacij, pos. iz Lukovka; Zajec Josip, pos. iz Bistrice; Hauf Teodorij Anton, pos. Spodnje Drage; Gerald Josip, pos. iz Krškega; Zalokar Mihael, pos. iz Zaboršta; Kravcar Anton, pos. iz Griča; Bajuk Josip, trgov. iz Črnomlja; Marinkič Anton, pos. iz Višnje gore; Košak Josip, pos. iz Kronovega; Zotler Josip, pos. iz Roj; Skubic Janez, krčmar iz Črnomlja; Krašovec Mih., pos. iz Ceste; Weis Leopold, pos. iz Metlike; Auman Viktor, trgov. iz Krškega; Verbič Franc, pos. iz Gaberja; Janež Alojzij, pos. iz Krškega; Koritnik Anton, pos. iz Leskovca; Zupančič Jan. pos. iz Vel. Lipovca; Korošec Anton, pos. iz Goleka; Berdavs Janez, pos. iz Vidma; Banovec

Josip, pos. iz Tuševga Dola; Seidnicer Franc, trgov. iz Podzemlja; Slapničar Anton, krčmar iz Višnje gore. — Nadomestni porotniki: Potočar Anton, pos. iz Dol. Kamenc; Žagar Franc, pos. iz Kartelevga; Jerman Martin, pos. iz Slatneka; Medved Anton, pos. iz Rudolfovega; Jarc Anton, trgov. iz Rudolfovega; Gregorič Ivan, pos. iz Lešnice; Jelenc Franc, pos. iz Beršlina; Zupančič Alojzij, pos. iz Regerče vasi; Luser Gustav, pos. iz Rudolfovega.

(Muzikalno deklamatorična akademija) na korist dijaškemu podornemu društvu, kateri program smo v zadnjem listu razglasili, vršila se je 3. aprila t. l. s prav dobrim vspehom. Vse točke kaj zanimivega programa vršile so se izvrstno. Godbo in petje je občinstvo s popolno zadovoljnostjo in s ploskem vsprejelo. Sattnerjev možki zbor „za dom“, in Eversov dvospjev sta se celo ponavljati morala. V serce je segal posebno mil in izvežban glas mladega pevca v „Cavatina“ iz opere „Freischütz“. Tudi samospjev „Domovini“, katerega je dokaj mladi dijak sam zložil in pel, je bil občudovan. Velika zasluga lepega večera je vodstvo in neumorni trud gosp. pevovodje P. Hugolin Sattner-ja, kateremu smo prav hvaležni. — Nikakor ne smemo prezreti veseloigre „Zdravnik azistent“, ki je povzročila obilo smeha. Igralci bili so izključno samo dijaki, ki so mnogo nadarjenosti in bistrega uma pokazali. — Dohodkov, ki so, kakor rečeno, revnim dijakom namenjeni, bilo je nad 150 gl.

(Pasijonska predstava) je bila minolo nedeljo prav dobro obiskana, med obilo množico smo videli tudi meščanstvo dobro zastopano. Igra vršila se je po vsem jako spretno, upamo, da bo tudi cvetno nedeljo tako. Želeti bi bilo, da bi se pasijonske predstave udomačile tu in se predstavljale vsako leto o velikonočnem času.

(G o d e c.) Poleg narodne pravljice o Vrbskem jezernu. Spisal Anton Funtek. Tako je naslov ravno na svetlo danej krasni knjižici, ki je po vnanji opravi čisto podobna „Zlatorogu“ istega pisatelja, in obsega 100 strani. Za lepo vsebino nam je porok sloveče ime pisateljevo. Cena mehko vezani knjižici je 1 gl. 20 kr.; lepo vezani pa 1 gl. 80 kr., po pošti 5 kr. več. Dobiva so pri založniku pl. Kleinmayer & Bamberg-u v Ljubljani in drugih bukvarnah. V Novem Mestu pri J. Krajcu.

Razne vesti.

* (Bolnišnica) usmiljenih bratov v Št. Vidu na Koroškem je tekom leta 1888 v oskrbljevanji imela 1016 oseb najrazličnejših stanov. Popolnoma ozdravelo jih je 760, 110 pa le deloma, 32 je bilo neozdravljenih izpuščeno. Umrlo jih je 62, v bolnišnici pa jih je ostalo 52. Po narodnosti bilo je v bolnici 789 Korošcev, 66 Kranjcev, 39 Štajercev, 22 Slavoncev,

4 Saksonci, 3 Bavarci, 2 Solnogradčana in en Oger, Poljak, Prus, Danec in Francoz. Katoličanov bilo je 982, Luteranov 21 in 13 nezedinjenih Grkov. Ob koncu poročila, iz katerega smo povzeli te podatke, se vodstvo usmiljenih bratov vsm dobrotnikom toplo zahvaljuje in tudi v prihodnje za milodare priporoča.

* (Nesreča na morji.) Nekoliko podatkov o ponesrečenih nemških ladijah: Korveta „Olga“ je bila naj večja; 69 m dolga, 13 m široka, nosila je 2169 tonad, njeni stroji so imeli moči za 2100 konjskih sil. Izdelana je bila leta 1880, oborožena z 8 topovi, 3 topiči in mitraljezami. Vihar jo je vrgel na plitvo in so rešili vse pomorščake. Huje se je godilo drugi ladiji „Adler“. Val jo je vrgel na koralni rob, kjer je obtičala. Pri silno razburjenem valovju je bila rešitev težavna in se je veliko pomorščakov ponesrečilo. Križarica „Adler“ je merila na dolžino 54 m, na širjavo 10 m, vsebine je imela 884 tonad, stroji so dali moči za 700 konj. Oborožena je bila z dvema težkima topovoma in dvema manjšima. Izdelana je bila leta 1883. — Najhuje pa se je godilo topničarici „Eber“. Vihar jo je tresčil ob pečine, kjer se je tolikanj poškodovala, da se je mahoma pogreznila — in z njo skoraj vsa posadka. „Eber“ je bila izdelana še leta 1887, dolga 49 m, široka 8 m, vsebine je bila s 3 topovi. — Rešila se je velika angleška ladija „Calliope“, ki je še začasno prišla iz nevarnih pečin na pristo morje. Nemci s svojo novo mornarico, katero so napravili s francoskimi denarji, nimajo sreče. Že mirni časi jim pogoltnejo več bojnih ladij, kakor drugim narodom vojne.

Žitna cena v Novem Mestu 8. aprila 1889.

Domace pšenice mernik 2 gl. 5 kr., Debelace (koruze) 1 gl. 30 kr., Soršice 1 gl. 50 kr., Rži 1 gl. 40 kr., Ječmena 1 gl. 40 kr., Ajde 1 gl. 10 kr., Ovsa 80 kr., Krompirja 90 kr.

Loterijske srečke.

Gradec 30 marca	81	41	60	6	26
Trst 6. „	85	31	51	9	66

Za popravo hiše katoli. družbe rokodel. pomočnikov v Rudolfovem so darovali:

Gg : Fr. Pintar 1 gl., gospa Saje 1 gl., A. Dolinar 2 gl., Neimenovan duhoven 5 gl., Jan. Skvarča 3 gl., A. Kušlan 2 gl., Neimenovan 10 gl., Neimenovan duhoven 2 gl., Neimenovan duhoven iz Gorenjskega 5 gl., gospa Pauser Marija 5 gl. T. Kajdiž (zopet) 5 gl., M. Brunner 5 gl., Leinmüller 3 gl., J. Rome 5 gl., M. Tome 5 gl., Tabouré 1 gl. 87., Fr. Kastelic ml. 5 gl., Donnemiller 5 gl., Ljubljanska hranilnica 50 gl., Mikoli 2 gl., J. Jakše 3 gl., Neimenovan duhoven 5 gl., Andr. Karlin 3 gl., A. Žlogar 2 gl., gospa Ana Slanc 10 gl., A. Kokalj 60 kr., pročt P. Urh 25 gl.

Zahvala.

Za sočutje mej boleznijo in ob smrti našega preljubljenega soproga, oziroma očeta, gospoda

Josipa Ramrotha

c. kr. respicijenta v pokoju, odlikovan s križcem za zasluge ter za obilno spremstvo k zadnjemu počitku, se slavnemu občinstvu najtopleje zahvalujemo, posebno pa še blag. gospodu Pajničju za njegovo blago požrtvovanje in gospodom nosilcem.

Rudolfovo, dné 8. aprila.

(67)

Žalujoci ostali.

Prostovoljna javna dražba.

Janez Pelc, po domače Pildar, prodal boče svoje posestvo v Ribnici h. št. 69, obstoječe iz zidane z opeko krite hiše z enim nadstropjem, zidane z opeko krite ledenice, in zidanega hleva, kašče, skečnja, velicega novega kozolca in drugih gospodarskih poslopij. Hiša leži v trgu Ribniškem tik c. kr. okrajnega sodišča, ima velik lep vrt s kegljiščem, dve kleti za kislino in eno veliko vinsko klet najbolj pripravna za gostilno. — Pritlično ima tri velike sobe veliko kuhinjo in shrambo. Gornje nadstropje ni dozidano. S poslopjem in vrtom prodale se bodo tudi štiri njive. Prostovoljna javna dražba tega posestva boče v Ribnici

dne 25. aprila t. l. ob 9 uri zjutraj.

Natačneje se zvé pri podpisanemu ali pa pri gosp. c. k. notarju v Ribnici.

Janez Pelc,
v Ribnici št. 69.

(74)

Poslano.

P. n. členom banke „SLAVIJE“

„Francosko-ogrška zavarovalna družba“ (Franco-Hongroise) pošilja po slovenskih pokrajinah potovalne agente, kateri z lažmi, zvijačami in sleparstvom skušajo pridobiti člane starejših zavarovalnic za svoj zavod.

Kar ti ljudje počenjajo, presega vse meje dostojnosti in poštenja; zato si štejem v dolžnost, svariti p. n. člane banke „SLAVIJE“ pred njimi in opozarjati na zvijače, katere rabijo v dosego svojega namena.

Najnavadnejše agitacijsko sredstvo jim je očrnjevanje družih zavarovalnih zavodov. O banki „SLAVIJI“ pripovedujejo, da boče v kratkem propala in da zato ni varno biti zavarovan pri njej.

Dalje trsijo laž, da sem hotel jaz sam zavarovati pri „Francosko-ogrskoj“ svoje imetje ter izvajajo iz tega, da nemam zaupanja do „SLAVIJE“.

Konečno pa se poslužujejo kar naravnost goljujije. Prihajajo namreč k članom banke SLAVIJE“ ter predstavljajoč se jim za odposlance njene, zahtevajo, da se jim pokažejo zavarovalne knjižice. Iz teh knjižic izpisujejo jednostavno zavarovalne svote, strankam pa z izgovorom, da jim boče znižano plačilo pri banki „SLAVIJI“, predkladajo k podpisu odpovedi za to banko ali pa — in to jako pogostoma — podpisujejo odpovedi sami brez njihove vednosti. Potem pa jih zavarujejo pri „Francosko-ogrskoj“, in ker se stranke, ki o takem zavarovanju neso ničesar vedele, ustavljajo plačevati, tožnjejo jih ter jim nakopavajo stroškov.

Zaradi tega postopka uležil sem jaz v imeu banke „SLAVIJE“ proti jednemu teh agentov kazensko prijavo; p. n. zavarovance banke „SLAVIJE“ pa prosim, naj knjižic ne dajo iz rok in ne podpisujejo ničesar nikomur, ki se ne boče mogel izkazati s pooblastilom, da resnično zastopa banko „SLAVIJO“.

V pojasnilo onim, katere bi bilo utegnulo zbegati nevestno rovanje agentov „Francosko-ogrške zavarovalne družbe“ navajam, da je banka „SLAVIJA“ trdno stala in bila znana kot vseskozi poštna in zanesljiva zavarovalnica že tedaj, ko Budimpeštanski judje na

ustanovljene „Francosko-ogrške zavarovalne družbe“ še mislili neso, ter da imam jaz vse svoje imetje zavarovano pri banki „SAVIJI“, in da bi „Francosko-ogrška zavarovalna družba“ bila pač zadnja, pri kateri bi ga zavarovati hotel.

Nerad stopil sem pred javnost s tem svarilom; a ker je iz vsega vidno, da generalni zastop v Gradcu in generalno ravnateljstvo v Budimpešti odobrjuje ravnanje nevestnih agentov ter jih celo vzpodbujata pri tem, bila mi je dolžnost ne samo braniti zavod, kateri zastopati imam čast, temveč tudi svariti občinstvo, da se boče vedelo varovati škode. [69]

V Ljubljani, dne 26. marca 1889.

Ivan Hribar,
generalni zastopnik banke „SLAVIJE“.

Razglas.

Zaradi oddaje naprave nove strehe pri farni cerkvi v Brusnicah, bo zmanjševalna dražba

dne 12. maja 1889 ob 3. uri popoldne v občinski pisarni v Brusnicah.

Proračunjeno je:

tesarsko delo na	755 gld. 71 kr.
zidarsko „ „	92 „ 14 „
kovaško delo z materijalom na	351 „ 35 „
kleparsko „ „	426 „ 71 „

Kdor hoče delo prevzeti, mora vložiti 5% vadij. Stavbeni načrti in proračuni leže v občinski pisarni, vsakteremu na ogled.

Stavbeni odbor v Brusnicah 11. maja 1889.

Krevs Jože,
načelnik.

(72—1)

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da boče imel od sedaj nadalje v svoji zalogi v Novem mestu mnogo bolj fino mleto

— m o k o —

in sicer v šest vrst razdeljeno, po naslednjih cenah:

štev. 0	po 16 kr. kilo
„ 1	13 „ „
„ 2	11 „ „
„ 3	10 „ „
„ 4	9 „ „
„ 5	8 „ „

Slavno občinstvo naj se blagovoli prepričati o izvrstnosti moke, o priliki prihodnjih praznikov.

Z odličnim spoštovanjem [70—1]

Karol Germ v Novem mestu

Češminovo skorijo,

sladke (šentjažove) koreninice in razne druge rastline kupuje po najboljši ceni [75—1]

Jože Strzelba v Ljubljani.

Tudi prevzema blago iz prijaznosti gospa Marija Rohrmann v Novem mestu.

Naj bolji pravi dovski poljski mavec (gips)

[65—1] dobiva se najceneje
le samo iz glavne zaloge pri
Ivan Majdič-u v Kranju.

Kovačnica v najem!

Na Doljni Težki vodi ob veliki cesti da se kovačnica z orodjem vred takoj v najem. — Več o tem pové Janez Kozoglav, Dol. Težka voda. [62—2]

70 centov dobrega sena

je naprodaj. Kje? se izvé pri vredn. našega lista. (68—1)

Prodaja kônj!

Dve od cesarskih žrebcev breji kobili (kostanjeve barve), 5 in 6 let stari, čez 16 pesti visoki, brez madeža ste na prodaj; dasti se pa tudi v zameno za mlade konje v farovžu v Krškem. [17—5]

Lepo ležeče posestvo

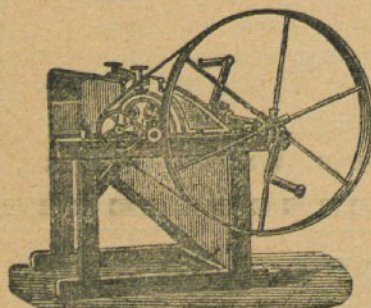
na Drski 10. minut od Novoga mesta, obstoječe iz hiše s tremi sobami, kuhinjo, hlevom, podom, kozolcem, gojzdom ter njivami s tremi orali se iz proste roke pod ugodnimi pogoji prodaj. Natančneje se izvé pri lastniku gosp. Vek. Jeniču, mestnemu tajniku v Rudolfovem. [71—1]

[46—4]

Vsi stroji za kmetijstvo i vinorejo!

Stiskalnice in mlini za olive,
Vinske in sadne stiskalnice,
Grozni mlini in mlini za sadje,

vse najnovejše
sestave v razni
velikosti.

Mlatilnice, snažilnice in vitlje ali vlečki, robkalice za koruzo, sejalnice, plugi itd.

Sušilnice za sadje in zelenjavo.

Rezičnice za krmo v veliki izbiri in izvrstni izpeljavi ponuja

po najnižjih tovarniških cenah

Ig. Heller, Dunaj, Praterstrasse 78.

Zapisniki in razjasnila na zahtevanje brezplačno in franko.

Prodajalci dobé ugodne pogoje.

Zmožni zastopniki se iščejo in dobro plačajo.

Ustanovljeno
1. 1897.

Matija Gerber

Ustanovljeno
1. 1897.

(J. C. GERBER) v Ljubljani

prporoča

svojo bogato in raznovrstno zalogo

slovenskih molitvenih knjig,

po jako nizkih cenah in različno vezanih, na primér v papirju, v pol usnji pozlačene, popolnoma v usnji z zlato obrezo, v rujavem usnji okovane, dalje vezane v slonovi kosti, v ponarejenem kristalu, v žametu in plišu, z pozlačenimi vogli in s podobo v sredi. Izdeluje pa jih tudi, kakorkoli zahtevajo častiti naročniki.

Kdor vzame večje število knjižic, dovolim mu primerno znižanje cene (rabat).

Častite naročnike prosim, da naj se kar naravnost na mé obračajo.

Cenilnik pošljem na zahtevanje brezplačno in franko.

Dalje opozarjam svoje p. n. naročnike in kupovalce, da se že nekoliko časa prodajajo in širijo med ljudstvom slovenski molitveniki, ki niso na Kranjskem prišli na svetlo, katerih ni spisal kaki gospod duhovnik in ki tudi nimajo knezoškofijskega potrjenja. Na teh knjigah se dalje nahajajo tudi taki napisi, kakor jih imajo knjige, ki so v moji zalogi in še celo trije različni napisi, med tem ko je vsebina pri vseh knjigah enaka. [142—9]

Doživajo se po vseh knjigarnah.

Izvrstne štiri leta stare, davka proste slivovke, dom. pridelok

(na vedre ali tudi litro.) (66)

Kje da se dobi pové vredništvo „Dol. Novic“.

Grajsko predstojništvo na Raki

ima naprodaj [73]

70 metr stotov dobrega sena.

Dr. VALENTINA ZARNIKA ZBRANI SPISI.

I. Zvezek:
PRIPOVEDNI SPISI.

Uredil
Ivan Železnikar.

Vsebina: Životopis dr. Valentina Zarnika. — Ura bije, človeka pa nil! — Maščevanje usode. — Razni spisi: Iz državnega zbora. — Pisma slovenskega turista.

Knjižica je jako elegantna, po najnovejšem uzorci in res krasno vezana. Utisnena je na sprednji strani podoba dr. Zarnikova v zlatu in pridejan tudi njegov lastnoročen podpis. Cena knjižici je 1 gl., s pošto 5 kr. več. Dobiti je v „NARODNI TISKARNI“ v Ljubljani. [170—9]